

Uchwała Nr XXVIII/284/2018
Rady Gminy Rudna
z dnia 20 kwietnia 2018r.

w sprawie przyjęcia do realizacji programu polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia z terenu Gminy Rudna w 2018 roku

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2017r., poz. 1875 z późn. zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1938 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji program polityki zdrowotnej: „*Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia z terenu Gminy Rudna w 2018 roku*”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rudna.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez rozplakatowanie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Rudnej.

Załącznik
do Uchwały Nr XXVIII/284/2018
Rady Gminy Rudna
z dnia 20 kwietnia 2018r.

***PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ
W ZAKRESIE PROFILAKTYKI PRÓCHNICY ZĘBÓW
U DZIECI I MŁODZIEŻY DO 18 ROKU ŻYCIA
Z TERENU GMINY RUDNA W 2018 ROKU***

SPIS TREŚCI

- 1. WSTĘP.**
- 2. PRZEDMIOT PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.**
- 3. OPIS PROBLEMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.**
- 4. CELE PROGRAMU.**
- 5. ADRESACI PROGRAMU.**
- 6. HARMONOGRAM CZASOWY PROGRAMU.**
- 7. ORGANIZACJA PROGRAMU.**
- 8. KOSZT REALIZACJI PROGRAMU.**
- 9. MONITOROWANIE I EWALUACJA.**
- 10. PRZEWIDYWANE REZULTATY PROGRAMU.**

1. WSTĘP.

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie ochrony zdrowia jest jednym z najważniejszych zadań własnych gminy wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2017, poz. 1875 z późn. zm.).

Do zadań własnych gminy w zakresie zapewniania równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, co wynika z art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 poz. 1938 z późn. zm.).

Zapobieganie chorobom cywilizacyjnym możliwe jest poprzez stosowanie odpowiedniej profilaktyki, jak również poprzez podejmowanie wszelkich działań i środków w celu przeciwdziałania czynnikom ryzyka wywołującym wiele chorób tego typu.

2. PRZEDMIOT PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.

Przedmiotem programu jest ograniczenie występowania próchnicy zębów oraz podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych, a w razie stwierdzenia potrzeby leczenie choroby próchniczej wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rudna poprzez lakowanie zębów stałych oraz wypełnianie zębów stałych materiałami światło-utwardzalnymi (z wyłączeniem świadczeń finansowanych przez NFZ, tj. całkowitego opracowania i odbudowy zniszczonego, złamanego kąta w zębach siecznych stałych, kosmetycznego pokrycia niedorozwoju szkliwa w zębach stałych).

3. OPIS PROBLEMU ZDROWOTNEGO.

Podstawowym schorzeniem jamy ustnej jest próchnica zębów, polegająca na progresywnym procesie demineralizacji i rozpadu tkanek twardych zęba, prowadzącym do tworzenia się ubytku. Ze względu na rozpowszechnianie, skutki ogólnozdrowotne oraz cierpienia spowodowane powikłaniami próchnicy, a także wynikające z tego straty ekonomiczne, próchnicę zaliczono do chorób społecznych.

Choroba ta, mimo że nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla życia, powoduje poważne następstwa, które mogą zaburzać i utrudniać rozwój młodego człowieka. Z danych statystycznych wynika, że w naszym kraju ok. 95 % społeczeństwa jest zagrożone próchnicą. Obecnie jest to najczęściej występująca choroba wśród dzieci i młodzieży.

Zły stan zdrowotny jamy ustnej obniża wyniki osiągnięte przez dziecko w szkole i późniejszym życiu. U dzieci cierpiących na choroby jamy ustnej ryzyko ograniczenia codziennej

aktywności, w tym nieobecności w szkole, jest 12 razy większe niż u zdrowych.

Próchnica zębów u dzieci i młodzieży ze względu na częstość występowania, poważne i kosztowne następstwa spowodowane niepodjęciem leczenia i powikłaniami oraz zależność od stylu życia jest problemem o znaczeniu społecznym i stanowi istotny element zdrowia publicznego. Mimo poprawy sytuacji w ostatnich latach Polska nadal należy do państw europejskich o najgorszych wynikach w dziedzinie zapobiegania próchnicy.

Jak wynika z analiz Światowej Organizacji Zdrowia, od początku lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, w wielu krajach daje się zauważyć spadek zachorowalności na próchnicę. W krajach takich jak Dania, Finlandia, Norwegia, Szwecja, Holandia, Wielka Brytania, Austria i Szwajcaria średnia liczba zębów z próchnicą u dziecka 12-letniego jest niższa od 1, w Niemczech i Francji mieści się w przedziale od 1 do 2.

Próchnica zębów jest najbardziej rozpowszechnioną chorobą w populacji dzieci i młodzieży. Szacuje się, że 60-90 % dzieci w wieku szkolnym ma ubytki w zębach. Zarówno w Polsce jak i na świecie próchnica uważana jest za chorobę społeczną.

Czynniki ryzyka wystąpienia choroby próchnicowej takie jak: niski status społeczno-ekonomiczny społeczeństwa, złe nawyki higieniczno-żywnieniowe, śladowy poziom fluoru w wodzie pitnej sprawiają, że próchnica pojawia się u dzieci już w drugim roku życia i częstość oraz intensywność jej występowania wzrasta wraz z wiekiem.

Przedwczesna utrata zębów mlecznych może skutkować wadami zgryzu w wieku późniejszym, pogarszającymi ogólny wygląd osoby. Co ważniejsze, utrata zębów może pogarszać stan odżywienia dzieci, wpływając na wzrost i rozwój fizyczny. W kolejnych latach życia dzieci, wobec braku należytej troski o uzębienie, nieprzestrzeganie systematycznych wizyt kontrolnych i profilaktycznych, ulegają próchnicy kolejne zęby stałe, co sprawia, że statystyczny 18-latek ma ponad 8 zębów z próchnicą.

Według Światowej Organizacji Zdrowia, a także wytycznych klinicznych, szkoła jest najkorzystniejszym środowiskiem do wykorzystania w celu promocji zdrowia jamy ustnej oraz działań profilaktycznych: realizacja programów profilaktyki próchnicy w szkole przynosi najlepsze efekty i zapewnia najszerszy krąg oddziaływania, zwłaszcza zapewniając dotarcie do środowisk o niskim statusie socjoekonomicznym zwiększającym ryzyko zaniedbań, ma poza tym duże szanse być kosztowo-efektywna.

Zgodnie z zaleceniami Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego oraz organizacji międzynarodowych znaczące zmniejszenie częstości występowania choroby przynosi konsekwentna kontrola następujących czynników etiologicznych próchnicy: dokładność czyszczenia zębów i jamy ustnej, odpowiedni stan higieny jamy ustnej, ograniczenie częstości spożycia pokarmów bądź płynów zawierających cukier do nie więcej niż 4 posiłków dziennie.

Wskazane jest zdrowe odżywianie bez nadmiaru słodczy.

Jedną z podstawowych metod zapobiegania chorobie próchnicowej jest zmniejszanie podatności zęba na wystąpienie próchnicy, co można osiągnąć między innymi przez stosowanie profilaktyki fluorkowej oraz kształtowanie właściwych postaw żywieniowych. Prawidłowa i systematyczna higiena jamy ustnej, polegająca przede wszystkim na właściwym szczotkowaniu zębów, umożliwia w około 50% zahamowanie przyrostu nowych ubytków próchnicowych, likwidując destrukcyjny wpływ płytki nazębnej.

Prowadzenie zintegrowanej, skojarzonej profilaktyki próchnicy zębów, w tym organizacja bezpłatnej opieki stomatologicznej (profilaktycznej i leczenia) dla dzieci i młodzieży, stanowi czwarty cel operacyjny krajowego NPZ na lata 2016-2020.

Oceniając lokalną sytuację w zakresie skuteczności profilaktyki oraz określenia stanu lokalnych zasobów i potrzeb uważa się za niezbędne, dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rudna, wdrożenie takiego programu. Poprzednie edycje programów wskazują na bardzo duże zainteresowanie programem.

Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia z terenu Gminy Rudna jest realizowany na terenie gminy Rudna od 2013 roku.

4.CELE PROGRAMU.

Głównym celem programu jest ograniczenie występowania próchnicy zębów oraz podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych oraz zmiana zachowań prozdrowotnych. W razie stwierdzenia potrzeby leczenie choroby próchnicznej wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rudna poprzez lakowanie zębów stałych oraz wypełnianie zębów stałych materiałami światło-utwardzalnymi.

Ponadto ważnym celem programu jest również obniżenie wartości wskaźników próchnicy u dzieci i młodzieży objętych obowiązkiem szkolnym i zwiększenie liczby dzieci i młodzieży ze zdrowym uzębieniem, co w konsekwencji może doprowadzić do zmniejszenia kosztów związanych z leczeniem w przyszłości.

5. ADRESACI PROGRAMU.

Programem zostaną objęte dzieci i młodzież do 18 roku życia zamieszkałe na terenie Gminy Rudna. Pośrednimi adresatami programu są rodzice/opiekunowie prawni dzieci, na których spoczywa obowiązek przekazywania i kształtowania prawidłowych nawyków zdrowotnych.

Według danych statystycznych uzyskanych z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Rudnej w 2018 roku będzie około 1065 dzieci i młodzieży.

6. HARMONOGRAM CZASOWY PROGRAMU.

Program będzie realizowany w 2018 roku.

7. ORGANIZACJA PROGRAMU.

Program realizowany będzie poprzez:

1. Wybór realizatora programu na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1938 z późn. zm.).
2. Rozpropagowanie i nagłośnienie programu poprzez informację na stronie internetowej gminy, w miesięczniku „Nowiny Gminne” oraz stronach internetowych szkół z terenu Gminy Rudna.
3. Zapoznanie rodziców/opiekunów prawnych, dzieci oraz nauczycieli z założeniami programu poprzez spotkania informacyjne.
4. Uzyskanie zgody od rodzica/opiekuna prawnego na uczestnictwo dziecka w programie.
5. Wykonanie profilaktycznego badania stomatologicznego określającego stan zdrowia jamy ustnej wraz z oceną PUW dla zębów.
6. Badania stomatologiczne przeprowadzane będą w gabinetach stomatologicznych określonym w umowie podpisanej przez realizatora z Gminą Rudna.
7. Wynik badania stomatologicznego wpisany zostanie do Indywidualnej Karty Profilaktycznego Badania Stomatologicznego, jeden egzemplarz zostaje dla rodzica.
8. Przegląd stanu uzębienia, ocenę ryzyka występowania próchnicy, w razie potrzeby lakowanie zębów i wypełnienie.
- 9. Przeprowadzenie szkolenia z zasad prawidłowej higieny jamy ustnej wśród uczniów, m.in. pokazów prawidłowego czyszczenia zębów oraz edukacja zdrowotna rodziców poprzez indywidualne rozmowy.**
- 10. Porada dietetyczna dotycząca m.in. prawidłowego odżywiania, ograniczenia spożywania cukrów, związku między spożywaniem cukrów i rozwojem próchnicy.**
- 11. Pogadanki, zajęcia praktyczne, ćwiczenia, emisje filmów, wizyty u stomatologa, prelekcje oraz dyskusje dydaktyczne.**
12. Badania profilaktyczne będzie prowadził lekarz dentysta ze specjalizacją w zakresie stomatologii dziecięcej, zachowawczej lub ogólnej.
13. Gabinety czynne będą od poniedziałku do piątku, przy czym gabinety mieszczących się w szkołach podstawowych czynne będą w godzinach pracy szkoły.
14. Rejestracja pacjentów odbywać się będzie na podstawie zgłoszenia telefonicznego lub osobistego, zaś w przypadku bólu zęba pacjent przyjmowany będzie poza kolejnością.

8. KOSZT REALIZACJI PROGRAMU.

1. Program będzie finansowany w całości ze środków budżetu Gminy Rudna. Przewidywany koszt wyniesie 70 000,00 zł.
2. Ostateczną kwotę środków przeznaczonych na realizację programu zweryfikuje uchwała budżetowa.

9. MONITOROWANIE I EWALUACJA .

Monitoring i ewaluacja programu będzie polegała m.in. na:

1. Ocenie zgłaszalności do programu min. 75% zgod na udział w programie uznany będzie za satysfakcjonujący.
2. Ocenie jakości świadczeń w programie na podstawie oceny trwałości wypełnień zębów w ramach programu.
3. Ocenie efektywności programu – ocena poziomu PUW u dzieci w każdej z grup wiekowych objętych programem.
4. Zestawieniu liczby wykonywanych zabiegów.
5. Zobowiązaniu realizatora programu do składania miesięcznych sprawozdań z wykonania programu profilaktyki w danym miesiącu wraz z pokwitowaniem rodziców/opiekunów prawnych lub osób pełnoletnich wykonania usługi.
6. Zobowiązaniu realizatora programu do składania raz w miesiącu protokołu z przeprowadzonych prelekcji pogadanek, rozmów, szkoleń itp.
7. Zobowiązaniu realizatora programu do składania sprawozdania rocznego i sprawozdania za okres półrocza z realizacji programu.

10. PRZEWIDYWANE REZULTATY PROGRAMU.

1. Obniżenie występowania próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia mieszkających w Gminie Rudna.
2. Zmniejszenie kosztów związanych z leczeniem próchnicy w przyszłości.
3. Obniżenie liczby dzieci i młodzieży z usuniętymi z powodu próchnicy zębami stałymi.
4. Zmniejszenie liczby godzin i dni nauki szkolnej opuszczonych przez dzieci z powodu bólu zęba lub nagłej wizyty u lekarza dentysty.
5. Podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych.
6. Zwiększenie liczby dzieci ze zdrowym uzębieniem.
7. Zmiana zachowań na prozdrowotne.
8. Obniżenie wartości wskaźników próchnicy PUW u dzieci i młodzieży.

UZASADNIENIE

Zgodnie art. 7 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców, w tym również z zakresu ochrony zdrowia należy do zadań własnych gminy.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych do zadań własnych gminy w zakresie równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności opracowanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy.

Tożsamy program był realizowany w poprzednich latach i został pozytywnie zaopiniowany przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w Warszawie.